

Näringsutskottets utlåtande 2021/22:NU8

Kommissionens meddelande om en långsiktig vision för EU:s landsbygdsområden till 2040

Sammanfattning

Utskottet har granskat kommissionens meddelande En långsiktig vision för EU:s landsbygdsområden – för starkare, sammanlänkade, resilienta och välmående landsbygdsområden 2040 och föreslår att riksdagen lägger utlåtandet till handlingarna.

Utskottet välkomnar kommissionens vision för EU:s landsbygdsområden och konstaterar att den är i linje med målen för den svenska landsbygdspolitiken och livsmedelsstrategin och att visionen har potential att bidra till den gröna återhämtningen.

Vidare lyfter utskottet särskilt fram vikten av att främjandeåtgärder skapar mervärde för medborgarna och är anpassade till lokala och regionala behov. Detaljreglering på EU-nivå måste undvikas där nationella lösningar är mer ändamålsenliga, kostnadseffektiva och proportionella. Åtgärder får inte heller leda till ökad administrativ börda för myndigheter eller för företag. Utskottet förespråkar även budgetrestriktivitet och att förslag som har budgetära konsekvenser ska finansieras genom omprioritering inom befintliga ramar.

Utlåtandet innehåller fyra motivreservationer (M, SD, C, KD, L).

Granskade dokument

Kommissionens meddelande om en långsiktig vision för EU:s landsbygdsområden – för starkare, sammanlänkade, resilienta och välmående landsbygdsområden 2040 (COM(2021) 345).

Innehållsförteckning

Sammanfattning.....	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut.....	3
Redogörelse för ärendet.....	4
Ärendet och dess beredning.....	4
Utskottets överväganden.....	5
Kommissionens meddelande om en långsiktig vision för EU:s landsbygdsområden till 2040.....	5
Meddelandet.....	5
Regeringens faktapromemoria.....	9
Utskottets ställningstagande.....	10
Reservationer.....	13
1. Kommissionens meddelande om en långsiktig vision för EU:s landsbygdsområden till 2040 – motiveringen (M, KD).....	13
2. Kommissionens meddelande om en långsiktig vision för EU:s landsbygdsområden till 2040 – motiveringen (SD).....	14
3. Kommissionens meddelande om en långsiktig vision för EU:s landsbygdsområden till 2040 – motiveringen (C).....	16
4. Kommissionens meddelande om en långsiktig vision för EU:s landsbygdsområden till 2040 – motiveringen (L).....	16
<i>Bilaga</i>	
Förteckning över behandlade förslag.....	18

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

Kommissionens meddelande om en långsiktig vision för EU:s landsbygdsområden till 2040

Riksdagen lägger utlåtandet till handlingarna.

Reservation 1 (M, KD) – motiveringen

Reservation 2 (SD) – motiveringen

Reservation 3 (C) – motiveringen

Reservation 4 (L) – motiveringen

Stockholm den 19 oktober 2021

På näringsutskottets vägnar

Lars Hjärmered

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Lars Hjärmered (M), Anna-Caren Säterberg (S), Mattias Jonsson (S), Ann-Charlotte Hammar Johnsson (M), Monica Haider (S), Helena Lindahl (C), Birger Lahti (V), Lotta Olsson (M), Mathias Tegnér (S), Camilla Brodin (KD), Arman Teimouri (L), Eric Palmqvist (SD), Lorentz Tovatt (MP), Peter Helander (C), Patrik Engström (S), Josef Fransson (SD) och Alexander Christiansson (SD).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

Kommissionen presenterade den 30 juni 2021 ett meddelande om en långsiktig vision för EU:s landsbygdsområden – för starkare, sammanlänkade, resilienta och välmående landsbygdsområden 2040 (COM(2021) 345).

Talmanen beslutade den 22 september 2021 efter samråd med gruppledarna att hänvisa kommissionens meddelande till näringsutskottet för granskning. Beslutet fattades i enlighet med 9 kap. 20 § riksdagsordningen.

Utskotten ska enligt 10 kap. 3 § andra stycket riksdagsordningen lämna utlåtanden till kammaren över de EU-dokument som har hänvisats till dem. Efter beslutet i kammaren skickar Riksdagsförvaltningen utlåtandet för kännedom till kommissionen och till Regeringskansliet.

Utskottets överväganden

Kommissionens meddelande om en långsiktig vision för EU:s landsbygdsområden till 2040

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen lägger utlåtandet till handlingarna.

Jämför motivreservation 1 (M, KD), 2 (SD), 3 (C) och 4 (L).

Meddelandet

Inledning

Främjandet av den europeiska livsstilen är en av kommissionens prioriteringar för de politiska riktlinjerna under mandatperioden 2019–2024. Kommissionen lyfter i meddelandet fram landsbygdsområdenas betydelse för den europeiska livsstilen och konstaterar att de senaste årtiondenas sociala och ekonomiska förändringar, exempelvis globaliseringen och urbaniseringen, håller på att förändra landsbygdsområdenas roll och karaktär. En åldrande befolkning och ett minskande antal invånare leder till en urholkning av infrastrukturen och av tillhandahållandet av samhällsviktiga tjänster på landsbygden, oro över minskande arbetstillfällen, inkomstminskningar och begränsningar i fråga om transporter och digital konnektivitet.

Meddelandets syfte är att hantera de utmaningar och farhågor som är kopplade till landsbygdsområdenas situation genom att bygga vidare på de möjligheter som EU:s gröna och digitala omställning skapar och de lärdomar som dragits från coronapandemin samt genom att hitta sätt att förbättra livskvaliteten på landsbygden, uppnå en balanserad territoriell utveckling och stimulera den ekonomiska tillväxten i landsbygdsområdena. Meddelandet bygger på analyser, framsynsverksamhet, omfattande samråd och bidrag från olika grupper i samhället. Meddelandet ska även främja arbetet med att uppnå målen i Agenda 2030.

En långsiktig vision för EU:s landsbygdsområden

Kommissionen har identifierat ett antal trender, utmaningar och möjligheter för EU:s landsbygdsområden. Mot bakgrund av dessa och den process som genomförts presenterar kommissionen en långsiktig vision för EU:s landsbygdsområden fram till 2040. På grundval av de identifierade drivkrafterna, scenarierna och ett stort antal samråd kunde fyra kompletterande åtgärdsområden fastställas. Dessa utgör en långsiktig vision för starkare, sammanlän-

kade, resilienta och välmående landsbygdsområden 2040. Dessutom presenterar kommissionen ett antal tillhörande flaggskeppsinitiativ med konkreta projekt som ska hjälpa till med arbetet för att uppnå visionens mål.

Kommissionen anger att dessa fyra områden sammanfattar landsbygdssamhällellenas och intressenternas gemensamma ambitioner för landsbygdsområdena till 2040 som uttrycks i tio punkter. I meddelandet står det att landsbygdsområdena ska utvecklas till:

1. attraktiva platser, med harmonisk territoriell utveckling som frigör deras specifika potential, gör dem till platser med möjligheter och tillhandahåller lokala lösningar för att hantera de lokala effekterna av globala utmaningar
2. platser som är engagerade i flernivåstyrning och platsbaserad styrning, med utveckling av integrerade strategier genom samarbets- och delaktighetsinriktade metoder och med skräddarsydda policymixar och ömsesidigt beroende mellan stad och landsbygd
3. aktörer som tillhandahåller livsmedelstrygghet, ekonomiska möjligheter, varor och tjänster för samhället i stort, såsom biobaserade material och energi men även lokala, samhällsbaserade högkvalitativa produkter och förnybar energi, och som bibehåller en skälig andel av det värde som genereras
4. dynamiska samhällen som fokuserar på välbefinnande, inbegripet försörjningsmöjligheter, rättvisa, välstånd och livskvalitet, där alla människor lever och arbetar väl tillsammans, med tillräcklig kapacitet för ömsesidigt stöd
5. inkluderande samhällen med rättvisa och förnyelse över och mellan generationsgränserna, som är öppna för nykomlingar och verkar för lika möjligheter för alla
6. blomstrande källor av natur som förstärks av och bidrar till målen för den gröna given, bl.a. klimatneutralitet, samt till hållbar förvaltning av naturresurser
7. platser som drar full fördel av digital innovation, med lika tillgång till ny teknik, utbredd digital kompetens och möjligheter att inhämta mer avancerade färdigheter
8. platser med entreprenörsinriktade, innovativa och kompetenta människor som tillsammans driver på tekniska, ekologiska och sociala framsteg,
9. levande platser med effektiva och tillgängliga offentliga och privata tjänster till rimliga priser, inklusive gränsöverskridande tjänster, som tillhandahåller skräddarsydda lösningar
10. platser som präglas av mångfald och som gör det bästa av sina unika tillgångar, sina talanger och sin potential.

Dessa ambitioner återspeglar enligt kommissionen en gemensam utgångspunkt och ett potentiellt europeiskt mervärde och föreslås därför som gemensamma mål för en långsiktig vision för EU:s landsbygdsområden.

Starkare landsbygdsområden

För att uppnå starkare landsbygdsområden måste de vara platser med livskraftiga lokalsamhällen. För att göra landsbygdsområden till attraktiva platser att bo och arbeta på måste tillgång till grundläggande tjänster av tillräcklig kvalitet när det gäller exempelvis vatten, sanitet, hälso- och sjukvård, energi, transport, finansiella tjänster och digital kommunikation kunna garanteras för alla. Det bör även utvecklas innovativa lösningar för tillhandahållande av tjänster som på bästa sätt utnyttjar digitala verktyg och uppmuntrar till social innovation. Dessutom är det viktigt att skapa nya möjligheter för människor att aktivt delta i det politiska livet och i beslutsprocesser genom ökade möjligheter att påverka framtiden samt tillgodose de egna områdets kulturella och ekonomiska styrkor.

För att göra landsbygdsområden mer dynamiska föreslår kommissionen flaggskeppsinitiativet om en plattform för revitalisering av landsbygden och ett initiativ om forskning och innovation för landsbygdsområden.

Sammanlänkade landsbygdsområden

Kommissionen anger att landsbygdsområdena måste vara väl sammanlänkade både med varandra och med stadspärlor områden och stadsområden för att de ska kunna fortsätta att utvecklas. När det gäller transporter innebär detta att upprätthålla eller förbättra kollektivtrafik till rimliga priser och infrastruktur såsom järnvägar, inre vattenvägar och vägar, laddnings- och tankningsstationer för att stötta e-mobilitetslösningar, cykelvägar, multimodala förbindelser inklusive aktiva transportsätt, samt närsjöfart och lufttransportlänkar. Vidare ses digital infrastruktur som grundläggande för att landsbygdsområden ska kunna bidra till och utnyttja den digitala omställningen på bästa sätt, och utvecklingen av digital kapacitet i landsbygdsområden kommer att göra dem mer attraktiva.

Kommissionen lyfter här fram två flaggskeppsinitiativ som syftar till att skapa bästa praxis för hållbar multimodal rörlighet på landsbygden och en digital framtid på landsbygden som ska omfatta digital konnektivitet, digital teknik, främjande av digital kompetens och ett index om digitalisering av landsbygden.

Resilienta landsbygdsområden som främjar välbefinnande

Enligt kommissionen är arbetet med att bevara naturresurser, återställa landskap, och miljöanpassa jordbruket centralt för att skapa landsbygdsområden som främjar välbefinnande och som är mer motståndskraftiga mot klimatförändringar, naturkatastrofer och ekonomiska kriser. Det är även viktigt att förkorta leveranskedjorna och främja ett diversifierat spektrum av miljövänligare ekonomiska verksamheter som främjar kolinlagrande jordbruk och lokal, samhällsbaserad produktion av hög kvalitet. Landsbygdsområdena tillhandahåller tjänster som skyddar ekosystem och lösningar för koldioxidneutralitet och har

därför enligt kommissionen en allt viktigare roll att spela för att bekämpa klimatförändringarna och för att skapa en hållbar bioekonomi och en cirkulär ekonomi. Dessutom anser kommissionen att man behöver ta hänsyn till alla samhällsgruppers behov och den mångfald av individer och kompetenser som finns i samhället för att skapa socialt motståndskraftiga system. Insatser kan exempelvis handla om att skapa tillgång till omskolning och kompetensutveckling, ta itu med könsrelaterat våld och könsstereotyper samt att arbeta med god representativitet i beslutsfattandet på nationell, regional och lokal nivå.

För att bidra till resilienta landsbygdsområden föreslår kommissionen fyra flaggskeppsinitiativ om dels stöd till landsbygdskommuner för energiomställningen och för att bekämpa klimatförändringarna, dels klimatåtgärder på torvmark med hjälp av kolinlagring i jordbruket, dels ett förslag till EU-uppdrag för markhälsa och livsmedel, dels social resiliens och främja situationen för kvinnor i landsbygdsområden.

Välmående landsbygdsområden

För att skapa välmående landsbygdsområden lyfter kommissionen fram diversifiering av ekonomiska verksamheter genom ett näringsliv som omfattar nya sektorer och ger positiva effekter på sysselsättningen. Diversifieringen bör bygga på hållbara lokala strategier, bl.a. genom åtgärder som gör områden attraktiva för företag. Ekonomisk diversifiering kräver enligt kommissionen också att lokalsamhällen får tillgång till digital utbildning och hybridutbildning för att främja ny kompetens och företagande. Vidare kan förbättrade nätverk mellan mindre företag vara ett alternativ till konsolidering, vilket ofta leder till att makt och vinster slussas bort från landsbygdsområden.

Kommissionen menar vidare att målet om välmående landsbygdsområden också nås genom att mervärdet ökas i den jordbruksbaserade livsmedelssektorn. Jordbrukets, skogsbrukets och fiskets viktiga ekonomiska roller bör därför bevaras, och att utveckla korta leveranskedjor och att använda märkningssystem för lokala och traditionella livsmedelsprodukter kommer att inverka positivt på lokala ekonomier. Utbildning, reklamkampanjer och nätverk kan bidra till att tillgodose den ökande efterfrågan på lokala produkter med koppling till de specifika landsbygdsområden som de kommer från till att bevara den europeiska livsmedelsproduktionens förmåga till självförsörjning och hållbarhet. Flaggskeppsinitiativet inom detta åtgärdsområde kommer att omfatta entreprenörskap och social ekonomi i landsbygdsområden och innehålla finansieringsåtgärder för forskning och innovation, med särskild inriktning på små och medelstora företag som finns i landsbygdsområden eller planerar att flytta dit. Vidare kommer ett särskilt fokus riktas mot korta leveranskedjor för jordbruksbaserade livsmedel som kopplar samman producenter och konsumenter. Därtill kommer flaggskeppsinitiativet att kompletteras med åtgärder för att bl.a. utveckla utbildningsmöjligheter för ungdomar och för att skapa en hållbar utveckling av bioekonomin.

Handlingsplan för landsbygderna

Kommissionen föreslår i meddelandet en handlingsplan för landsbygderna som formuleras kring flaggskeppsinitiativen och andra åtgärder inom de fyra åtgärdsområdena. Genomförandet kommer att stöttas och övervakas av kommissionen som även kommer att uppdatera planen regelbundet för att se till att den är relevant och att den omfattar nya EU-politiska åtgärder. Kommissionen kommer att samarbeta med medlemsstaterna, intressenter, organ och institutioner regelbundet för att kunna erbjuda en plattform för utbyte om landsbygdsfrågor. De befintliga landsbygdsnätverken inom EU och på nationell nivå, nätverken för sammanhållningspolitik, nätverket Inform EU samt kommande nätverk inom den gemensamma jordbrukspolitiken beräknas ha en aktiv roll för att engagera aktörer, dela med sig av bästa praxis och vidta åtgärder för att komma vidare i flera av de föreslagna frågorna och åtgärderna.

Kommissionen anger även att en mekanism för landsbygdssäkring kommer att inrättas som en del av agendan för en bättre lagstiftning, främst för att bedöma eventuella effekter av större lagstiftningsinitiativ i EU som gäller landsbygdsområden. Mekanismen kommer bl.a. att fokusera på territoriella konsekvensbedömningar och en bättre övervakning av situationen i landsbygdsområden.

Kommissionen menar också att det finns ett behov av mer och bättre data för att kunna förstå och agera i enlighet med ett landsbygdsperspektiv på ekonomiska, sociala och demografiska förhållanden. Därför avser man att inrätta ett observationsorgan inom kommissionen för att ytterligare förbättra insamling och analys av data från landsbygdsområden.

Därutöver uppmanar kommissionen medlemsstaterna att nyttja de finansieringsmöjligheter som erbjuds genom EU-programmen, faciliteten för återhämtning och resiliens, Invest EU samt Europeiska investeringsbanken. Kommissionen anger även att finansieringen måste mobiliseras på ett sammanhängande sätt och komplettera medlemsstaternas egna nationella och regionala insatser, som fortfarande anses vara mycket viktiga för att landsbygdsområden ska få tillgång till omfattande stöd. Enligt kommissionen behöver det befintliga EU-politiska stödet förbättras och stärkas ytterligare för att målen i visionen ska kunna uppnås. Ett första steg är att förbättra synergier och skapa komplement mellan fonder som bidrar till landsbygders utveckling. Kommissionen kommer därför att utveckla en verktyglåda som ger tillgång till EU:s finansieringsmöjligheter på bästa möjliga sätt för landsbygdsområden.

Regeringens faktapromemoria

Regeringskansliet överlämnade med anledning av kommissionens meddelande om EU:s landsbygdsvision faktapromemoria 2020/21:FPM127 till riksdagen. Av regeringens preliminära ståndpunkt som redovisas i promemorian framgår bl.a. följande.

Det övergripande målet för en sammanhållen landsbygdspolitik i Sverige är att nå en livskraftig landsbygd med likvärdiga möjligheter till företagande, arbete, boende och välfärd som leder till en långsiktigt hållbar utveckling i hela landet.

Regeringen välkomnar visionen om starkare, sammanlänkade, resilienta och välmående landsbygdsområden 2040.

Regeringen bedömer att den föreslagna visionen för EU:s landsbygdsområden är i linje med målen för den svenska landsbygdspolitiken och livsmedelsstrategin. Vidare har visionen potential att bidra till Sveriges miljömål och genomförandet av Agenda 2030.

Det övergripande målet för den sammanhållna landsbygdspolitiken i Sverige är följande: En livskraftig landsbygd med likvärdiga förutsättningar till företagande, arbete, boende och välfärd som leder till en långsiktigt hållbar utveckling i hela landet.

Till det övergripande målet hör tre delmål. Dessa tre delmål balanserar de tre hållbarhetsdimensionerna och lyder:

Landsbygdernas förmåga att ta till vara förutsättningarna för företagssamhet och sysselsättning är långsiktigt hållbar, samtidigt som miljömålen nås. Landsbygderna bidrar till en positiv utveckling av Sveriges ekonomi.

Landsbygderna bidrar till att stärka Sveriges konkurrenskraft i en utveckling mot en cirkulär, biobaserad och fossilfri ekonomi och till ett hållbart nyttjande av naturresurserna samt till att relevanta miljö kvalitetsmål uppfylls.

Likvärdiga förutsättningar för människor att arbeta, bo och leva i landsbygderna.

Landsbygderna i Sverige, såväl som i övriga EU, uppvisar en så stor variation av både sociala, ekonomiska och miljömässiga förutsättningar att det är motiverat att tala om flera olika landsbygder. Skillnaderna i förutsättningar mellan olika landsbygder i Sverige är ibland väl så stora som skillnaden mellan större tätorter och den omkringliggande, tätortsnära landsbygden. Men det finns också gemensamma nämnare för olika landsbygder, inte minst de utmaningar som följer av glesa strukturer, långa avstånd, begränsad tillgång till lokala marknader och demografisk obalans. Dessa utmaningar påverkar utbudet från både offentliga och privata aktörer, i form av till exempel vård, transporter och kultur.

Regeringen avser att ta ställning till varje enskilt förslag allteftersom kommissionen presenterar och konkretiserar förslag till åtgärder. Regeringen anser att dessa inte ska leda till detaljstyrning av svenska myndigheters verksamhet eller leda till ökad administrativ börda för svenska myndigheter.

Förslag som har budgetära konsekvenser ska finansieras genom en omprioritering inom befintliga ramar, såväl inom den fleråriga budgetramen som på statsbudgeten.

Initiativen bör genomföras på ett samhällsekonomiskt effektivt och inkluderande sätt inom ramen för långsiktigt hållbara offentliga finanser.

Utskottets ställningstagande

Det övergripande målet för en sammanhållen landsbygdspolitik i Sverige är att nå en livskraftig landsbygd med likvärdiga möjligheter till företagande, arbete, boende och välfärd som leder till en långsiktigt hållbar utveckling i hela landet. Till detta hör också tre delmål, där landsbygderna dels ska ha en långsiktigt hållbar förmåga att ta vara på förutsättningarna för företagsamhet och sysselsättning, samtidigt som miljömålen nås, dels bidrar till en positiv

utveckling av Sveriges ekonomi, dels bidrar till att stärka Sveriges konkurrenskraft i en utveckling mot en cirkulär, biobaserad och fossilfri ekonomi och till ett hållbart nyttjande av naturresurserna samt till att relevanta miljökvalitetsmål uppnås.

Utskottet välkomnar kommissionens vision om starkare, sammanlänkade, resilienta och välmående landsbygdsområden 2040 och konstaterar att den föreslagna visionen för EU:s landsbygdsområden är i linje med målen för den svenska landsbygdspolitiken och livsmedelsstrategin. Visionen kan också bidra till att nå de globala målen i Agenda 2030, klimatmålen i Parisavtalet och den gröna återhämtningen. Utskottets uppfattning är att det krävs insatser på många olika områden och en aktiv och modern regionalpolitik där det regionala perspektivet synliggörs för att nå dessa mål. Genom att se till de skillnader som finns när det gäller möjligheter och utmaningar i olika regioner skapas förutsättningar för utveckling och tillväxt i Sverige och i hela EU. Politiken måste vidare enligt utskottet vara ett effektivt verktyg för en rättvis, inkluderande och hållbar utveckling i alla regioner inom EU, såväl i gles- och landsbygder som i storstäder, för att möta stora aktuella samhällsutmaningar som är kopplade till demografi, globalisering, klimat och energi.

Utskottet vill i detta sammanhang understryka vikten av att åtgärderna för att främja EU:s landsbygder måste vara effektiva och anpassade till lokala och regionala behov och förutsättningar samt genomföras på ett sätt som skapar mervärde för medborgarna. Det är viktigt att detaljreglering på EU-nivå undviks där nationella lösningar är mer ändamålsenliga, kostnadseffektiva och proportionella. Det är vidare viktigt att åtgärderna inte leder till detaljstyrning av nationella myndigheters verksamhet eller till ökad administrativ börda för myndigheter eller för företag. Utskottet, liksom regeringen, förespråkar en budgetrestriktiv hållning där förslag som har budgetära konsekvenser ska finansieras genom en omprioritering inom befintliga ramar, såväl inom den fleråriga budgetramen som på statsbudgeten. Initiativen bör genomföras på ett samhällsekonomiskt effektivt och inkluderande sätt inom ramen för långsiktigt hållbara offentliga finanser.

Utskottet vill i detta sammanhang också betona betydelsen av att medlemsstaterna är och bör förbli självbestämmande när det gäller att utforma och genomföra sin nationella skogspolitik. För Sverige är skog och skogsbruket en grundbult i arbetet med en omställning från ett oljebaserat till ett fossilfritt samhälle och för att skapa jobb och hållbar tillväxt i hela landet. Sveriges långsiktiga skogsprogram är viktigt för att främja hållbara, konkurrenskraftiga och biobaserade näringar med skogen som bas. Utskottet ser det därför som obestridligt att kommande förslag till regelverk och åtgärder ska respektera den nationella skogskompetensen. Kommissionen bör vidare undvika att göra andra tolkningar än vad medlemsstaterna avser med regler och åtgärder, t.ex. i fallet med taxonomin där alltför snäva definitioner riskerar att vara kontraproduktiva i arbetet med omställningen mot en hållbar utveckling. Vidare vill ut-

skottet lyfta fram vikten av att EU:s regelverk möjliggör småskalig livsmedelsproduktion, inte minst ur ett självförsörjningsperspektiv, för att främja en positiv och inkluderande utveckling i EU:s alla regioner och landsbygder.

Reservationer

1. **Kommissionens meddelande om en långsiktig vision för EU:s landsbygdsområden till 2040 – motiveringen (M, KD)**

av Lars Hjälmered (M), Ann-Charlotte Hammar Johnsson (M), Lotta Olsson (M) och Camilla Brodin (KD).

Ställningstagande

Vi instämmer i kommissionens syn på att ingen människa eller plats ska lämnas utanför den utveckling som EU erbjuder. Landsbygdssamhällena har en viktig roll i fråga om att bygga EU:s framtid och de bör ges en starkare röst och bättre möjligheter att utvecklas.

Vi vill inledningsvis framhålla vikten av att åtgärderna för att främja EU:s landsbygder måste vara effektiva och anpassade till lokala och regionala behov och förutsättningar och genomföras på ett sätt som skapar mervärde för medborgarna. Det är viktigt att detaljreglering på EU-nivå undviks där nationella lösningar är mer ändamålsenliga, kostnadseffektiva och proportionella. Det är vidare viktigt att åtgärderna inte leder till detaljstyrning av nationella myndigheters verksamhet eller till ökad administrativ börda för myndigheter eller för företag. Vi förespråkar en budgetrestriktiv hållning där förslag som har budgetära konsekvenser ska finansieras genom en omprioritering inom befintliga ramar, såväl inom den fleråriga budgetramen som på statsbudgeten. Initiativen bör genomföras på ett samhällsekonomiskt effektivt och inkluderande sätt inom ramen för långsiktigt hållbara offentliga finanser.

Vi delar kommissionens uppfattning om att det inte går att se Europas landsbygd som en helhet. I t.ex. Sverige finns stora skillnader mellan olika landsbygder. Därför måste en nationell landkännedom ligga till grund för olika åtgärder, och förslag bör utformas på ett sådant sätt att de inte ger upphov till olika snedfördelningar.

Vi menar också att det bör ligga ett större fokus på stärkt konkurrenskraft och på möjligheten att leva i alla delar av unionen. Kommissionen tar exempelvis upp vägnätet och transporter i meddelandet, men vi anser att mer fokus bör ligga på bilens fortsatta betydelse som transportmedel för landsbygden, i synnerhet i glesbygder med stora avstånd där kollektivtrafiken inte är ett gångbart alternativ. I ett land som geografiskt är så vidsträckt som Sverige kortar även flyget ned avstånden mellan olika delar av landet. Där ser vi en framtid med elflyg som en fortsatt naturlig del av landsbygdens och glesbygdens sammanlänkande. Därtill menar vi att vad som ska anses vara rimliga priser i kollektivtrafiken inte rimligtvis är en fråga för EU-nivån.

Den gemensamma jordbrukspolitiken har en viktig roll att spela i landsbygdernas utveckling men även i detta fall känner vi en oro för en utveckling som går mot ökad detaljreglering. Vi vill i detta avseende också påminna om

att vi motsätter oss den europeiska pelaren för sociala rättigheter och anser att den inte hör hemma i översynen av EU:s regionalpolitik varför vi starkt ifrågasätter kommissionens formuleringar som antyder att den sociala pelaren ska vävas in i landsbygdspolitiken. Vi anser inte att det hör hemma i detta sammanhang.

Skogen skiljer sig markant åt mellan medlemsländerna. Skogspolitikerna visar tydligt på att den nationella beslutskompetensen därför är avgörande. Det finns i nuläget ett antal aktuella förslag på EU-nivå som i sak är skadliga för svensk skogspolitik, exempelvis frågan om taxonomi, Lulucf, RED II, och EU:s skogsstrategi. Vi menar att det behövs en större förankring både på EU-nivån och på den nationella nivån för bättre förståelse för olikheter vad gäller de olika medlemsstaternas skogspolitik för rekreation och hållbart brukande. Vi anser dessutom att det saknas tydliga konsekvensbeskrivningar för de flesta lagstiftningsförslag eller åtgärder som i dag berör skogen. Vi vill i detta sammanhang därför betona betydelsen av att medlemsstaterna är och bör förbli självbestämmande när det gäller att utforma och genomföra sin nationella skogspolitik. Vi ser det därför som obestridligt att kommande förslag till regelverk och åtgärder ska respektera den nationella skogskompetensen. Kommissionen bör vidare undvika att göra andra tolkningar än vad medlemsstaterna avser med regler och åtgärder, t.ex. i fallet med taxonomin där alltför snäva definitioner riskerar att vara kontraproduktiva i arbetet med omställningen mot en hållbar utveckling.

Växande skogar spelar stor roll som kolsänka. Det är därför avgörande att man kan driva upp nya skogsplantor som kan bidra till klimatnyttan. I detta fall är torv en mycket viktig ingrediens som varje år används för att driva upp ca 380 miljoner skogsplantor. Vidare är svensk torv en huvudingrediens i de jordblandningar som används för plantor till handelsträdgårdar. Sverige är i dag självförsörjande på odlingstorv. Att driva upp 380 miljoner skogsplantor årligen kräver ett odlingssubstrat där torven är huvudingrediens och i dag finns inga inhemska alternativ till torven som dessutom är mycket efterfrågat i hela EU. Svensk torv används i dagsläget bara i liten del som bränsle och då är dess egenskap att vara lagringsbar lång tid viktigt. Vi motsätter oss därför åtgärder som rör torv som kan komma att äventyra skogens tillväxt och som riskerar att göra Sverige beroende av importerad torv från länder utanför EU med oklara hållbarhetskrav.

2. Kommissionens meddelande om en långsiktig vision för EU:s landsbygdsområden till 2040 – motiveringen (SD)

av Eric Palmqvist (SD), Josef Fransson (SD) och Alexander Christiansson (SD).

Ställningstagande

Vi menar att det är viktigt att inte generalisera för mycket när det kommer till att beskriva de olika typer av landsbygdsområden och deras utmaningar då

förutsättningarna för de olika landsbygdsregionerna varierar mycket, såväl nationellt som inom hela unionen. Kommuner i Sveriges norra inland har sannolikt helt andra förutsättningar än landsbygdskommuner i södra Sverige eller för den delen landsbygdsregioner i olika perifera områden i unionen. När det gäller åtgärdsområdet Sammanlänkade landsbygdsområden anser vi att kommissionen lägger för stor tyngd på att landsbygdsområdena måste vara väl sammanlänkade både med varandra och med stadsperifera områden och stadsområden för att de ska kunna fortsätta att utvecklas. Givet de stora avstånd som präglar inte minst Norrlands inland där det knappt går att vara sammanlänkade med grannkommunen, än mindre en större stad som kanske ligger mer än 30 mil bort är detta problematiskt ur ett svenskt perspektiv. På många håll gör kombinationen lågt befolkningsunderlag och långa avstånd det mer eller mindre orimligt att tillgodose transportbehoven på annat sätt än med egen bil. Detta utesluter inte att det som kommissionen anger i meddelandet är bra där förutsättningarna finns men ur en svensk synvinkel menar vi att väginfrastruktur och behovet av egen bil bör belysas bättre, liksom flygets betydelse.

I fråga om åtgärdsområdet Resilienta landsbygdsområden som främjar välbefinnande ger formuleringar om ”att bevara naturresurser, återställa landskap” och ”skapa landsbygdsområden som främjar välbefinnande” sken av att man vill förvandla landsbygdsområdena till rekreativa parker för storstadsbor eller till och med rena reservat. Det är förstås viktigt att skydda naturen inom EU men syftet får exempelvis inte vara att begränsa svenskt skogsbruk eller annan industri. En rimlig hållning enligt vår mening är att naturresurserna måste få brukas och exploateras med respekt för det nationella självbestämmandet, inte minst över skogspolitiken. Detta är en viktig aspekt om det ska vara möjligt att bo och verka på landsbygderna vilket i sin tur i hög grad bidrar till att främja välbefinnandet.

Slutligen är vi försiktigt positiva till åtgärder för kolinlagring på jordbruksmark. Samtidigt motsätter vi oss sådana åtgärder som bidrar till minskat brukande av marken i Sverige då detta leder till ökad import och därigenom högre miljöbelastning och minskad självförsörjningsgrad. Beträffande skog på dikad torvmark anser vi att det i de flesta fall är olämpligt att fylla igen dikena eftersom den minskade tillväxt det resulterar i leder till sänkt kolupptagningsförmåga.

Ytterligare en punkt som vi är kritiska till är kommissionens hänvisningar till den sociala pelaren. Vi vill i detta avseende påminna om att vi motsätter oss den europeiska pelaren för sociala rättigheter och anser att den inte hör hemma i översynen av EU:s regionalpolitik.

3. Kommissionens meddelande om en långsiktig vision för EU:s landsbygdsområden till 2040 – motiveringen (C)

av Helena Lindahl (C) och Peter Helander (C).

Ställningstagande

Vi välkomnar kommissionens initiativ och meddelande om en långsiktig vision för unionens landsbygdsområden. Det finns områden som även vi anser är särskilt viktiga att lyfta fram – nämligen att beslut och åtgärder som rör landsbygdsfrågor måste inkludera det faktum att landsbygder inte ser likadana ut överallt. I Sverige skiljer sig landsbygdsområden åt väsentligt – inte minst när det kommer till avstånd och invånarantal. I sammanhanget är det också viktigt att betona att transportmöjligheterna ser väldigt olika ut. På vissa håll finns inte ens en tillstymmelse till kollektivtrafik med tåg eller buss och av den anledningen är bil, lastbil och flyg viktiga för att kunna bo, leva och driva företag i området. Målet är naturligtvis att dessa transporter ska ställa om och bli mer klimatanpassade, men det måste vara oomtvistat att de har en viktig roll att fylla.

Vad gäller förslag på lagstiftning och andra åtgärder vill vi poängtera vikten av att detaljstyrningen från EU minskar eftersom den administrativa bördan ständigt växer för både myndigheter och företag, något som hämmar möjligheten för regioner och landsbygder i hela EU att utvecklas.

Dessutom är det viktigt att betona att skogspolitiken inte ska styras från EU – den är och ska fortsätta vara en nationell fråga. I dag ligger ett flertal förslag på åtgärder på EU:s bord, förslag som i sin tur påverkar det svenska skogsbruket och skogsindustrin negativt (som exempelvis EU:s taxonomiförordning, bestämmelser om utsläpp från markanvändning och skogsstrategi). Synen på skogen skiljer sig markant åt mellan olika medlemsländer, och i Sverige är skogen inte enbart en rekreationsplats utan även ett viktigt fundament för svensk basindustri som också bidrar till den viktiga klimatomställningen.

4. Kommissionens meddelande om en långsiktig vision för EU:s landsbygdsområden till 2040 – motiveringen (L)

av Arman Teimouri (L).

Ställningstagande

Den påbörjade översynen av åtgärder på EU-nivå för att främja blomstrande landsbygdsregioner i EU är en bra början. Jag vill i detta sammanhang framhålla att skattepengar inom unionen måste användas effektivt på platser där det behövs mest och samtidigt kräva en motprestation. Hela unionen gynnas om alla delar av EU växer ekonomiskt och därför måste de ekonomiska bidragen i större utsträckning gå till investeringar i de fattigaste länderna inom unionen. Satsningarna ska gå till projekt med tydligt europeiskt mervärde så som gränsöverskridande infrastruktur. Stöd som går till medlemsländer på

nationell nivå genom EU:s olika fonder behöver minska, men delar av det stöd som kvarstår ska gå direkt till den regionala eller lokala nivån.

Det ska även kunna vara möjligt att ge EU-stöd direkt till organisationer som är verksamma i civilsamhället och som driver projekt i linje med målen för fonderna. För att se till att så många människor som möjligt i EU bidrar behöver vi samhällen som håller ihop och en fungerande välfärd. I allt väsentligt ligger ansvaret för välfärdspolitiken på nationell nivå, men EU:s sociala pelare slår fast ett antal minimirättigheter som rör utbildning, a-kassa, sjukförsäkring, barnomsorg, omställning och vård för alla medborgare. Pelaren ska fungera som påtryckningsmekanism som får medlemsländerna att genomföra nödvändiga reformer. Här anser jag att kommissionen kunde haft ett större fokus på utanförskapet inom unionen.

BILAGA

Förteckning över behandlade förslag

Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén samt Regionkommittén En långsiktig vision för EU:s landsbygdsområden – för starkare, sammanlänkade, resilienta och välmående landsbygdsområden 2040 (COM(2021) 345).